אוהב ישראל — מטות

להבין ענין וטעם לקיחת המכס על מה זה ציוה הש"י למשרע"ה שיקח מכס לה'. מאנשי הצבא אחד נפש מחמש מאות. ומאותם היושבים בביתם אחד אחוז מן החמשים ומה גם שלא מצינו תרומה כזו. בכל התורה שיהא אחד מת"ק. ובהעיר לב ושום שכל י"ל. דהנה עם ה' בני אל חי נק' צבאות ה' כי השי"ת וית' מסר להם הע' שרי מעלה וחיילותיהם שינצחו אותם ויבררו וילבנו הניצוצין קדישין הנבלעים והנאחזים בהם ולהוציא בולעם מפיהם ולכך נק' צבאות ה' והבורא בהוב"ש הנכבד והנורא נק' ה' אלהי צבאות אלהי ישראל ואחז"ל למה נק' שמו צבאות כי אות הוא בצבא דיליה ע"כ וכל הנצחון מלחמה והגבורה שעושים עם ב"י הכל בא מאתו ית' העזר והישועה והכח והגבורה שעושים. והוא הוא עזרת ישראל מצר. אך שהוא נעלם וכמוס כביכול בצבא דיליה והנה לפי דרחז"ל דלכך נק' צבאו' כנ"ל היה צריך להיות נק' צבא אות בשני אלפי"ן. כזה צבא אות היינו ממש אות בצבא. אך אל"ף אחד שהוא בסוד אלופו ש"ע. הוא טמיר וגניז ונעלם בהם ולכך כתיב צבאות רק באל"ף אחד. והנה צבאות מספרו תצ"ט. ועם האל"ף אלופו ש"ע הגניז וטמיר וכמוס הוא מספר ת"ק. ולרמז זה ציוה הבורא ב"ה וב"ש. ליקח מכס לה' מאת אנשי הצבא אחד מת"ק. לרמז להם כי מאתו בא להם הישועה ונצחון המלחמה. כי אלופו ש"ע הוא כמוס בהם. ואות הוא בצבא דיליה. ומאותן ב"י אשר ישבו בביתם ציוה ליקח אחד מחמשים. כי גם על ידם בא העזר והישועה ונצחון המלחמה. והם היו ג"כ לעזר ולסעד לאנשי הצבא ע"י מס"נ לה'. ותשוקתם ואהבתם להבורא ב"ה וב"ש בעת ק"ש באומרם שמע ישראל כו'. ובשכמל"ו שהם מ"ט אותיות נגד מ"ט שערי בינה. כי שער הנו"ן הוא טמיר וגניז והוא ג"כ בבחי' אל"ף אלופו ש"ע. אשר הוא כמוס ונעלם ולזה הרמז ציוה הש"י למשרע"ה ליקח מאתם אחד אחוז מן החמשים. והבן כ"ז היטב:

ומקנה רב היה לבני גד וגו' ערים לטפכם וגדרות גו' מפיכם תעשו. במדרש הה"ד לב חכם לימינו כו'. דמשה הקדים הטף להצאן. וכדי להבינך למה הם הקדימו הצאן להטף. ומשרע"ה הפך הדבר. ועוד מה שא"ל והיוצא מפיכם תעשו הוא לכאורה שפת יתר הלא כבר התנה עמהם בתנאי כפול. אך שורש הדבר הוא כך. דודאי צריך טעם על ב"ג וב"ר. שהיו צדיקים גמורים מ"מ מאסו בארץ החמדה. והתאוו ליטול חלק נחלתם בח"ל דוקא. ובלי ספק שכוונתם הי' לש"ש. ולא לשום הנאה גשמית. אך ידוע דברי קדשו של הבעש"ט זללה"ה. המובא בספה"ק דרכושו של אדם כמו בהמותיו ועבדיו וכדומה הן המה חלקי נשמתו המתנוצצי' מנפשו ורוחו אשר הנצוצין שלו באים ומתפשטין לדברים וחלקים אחרים. והנה הם מזדמנים לאדם להיות משמשיו והונו ורכושו. ובוא וראה מאבותינו הק' אשר תמיד היו עסקיהם לברר הניצוצות שלהם והיו רועי צאן תמיד. מחמת שידעו שהם מחלקי נשמתם ושורשם אשר נתפשטו במקנה שלהם. לכך היו מנהיגים את הצאן למרעה טוב למקום אשר הבינו ברוח קדשם שהוא ראוי שם לברר אותן הנ"ק. וכמ"כ ב"ג וב"ר הסתכלו והבינו

שנתפשטו ונתפזרו הנ"ק שלהם והם במקנה בבחי' בע"ח. וזה"ש ומקנה רב הי' לב"ג וב"ר שהיו חלקי נרו"נ נתפשט הרבה בתוך המקנה. והבינו שבעבר הירדן שם יש מקום טוב למרעה הצאן. אשר שם בנאות דשא יוכלו לרעות את צאנם ולברר כל נתח טוב מהם. וזה הי' יקר מאוד בעיניהם. לכך תפסו בפיהם והקדימו תחלה גדרות צאן נבנה למקנינו וערים לטפינו. וכוונתם הי' רק לש"ש אבל משרע"ה הבין הדבר על בוריו. וא"ל כך תעשו בנו לכם ערים לטפכם. ונתן להם עצה לתקן כל חלקי נשמתם באופן אחר. והקדים הטף שהם צריכים שמירה ביותר כשהם בקטנותם ואין בהם שכל להיות עושים טוב. והתיקון להטף ולבניו הקטנים הוא כך. כשהאדם עושה מעשיו בקדושה ובטהרה ובמחשבה טובה. אז הוא בורא מלאך הקדוש. והוא עולה ויושב בשמים להמליץ טוב עבור האדם כי הוא נותן לו חיות ושפע. ומלאך נק' עי"ר. ע"ד עיר וקדיש. ולכך נק' עי"ר מלשון התעוררות. שמעורר את האדם לעבודתו ית"ש ומועיל להאדם שהוא נותן חיות להטף ולבניו הקטנים שאין בהם שכל. והמלאך מעורר אותם לעבודתו ית"ש. וזה צריך עובדא ובנין. וזה"ש בנו לכם ערים לטפכם ר"ל שתראו בכל העובדות לעשות מלאך הקדוש. ויהי' תיקון להטף. שזהו העיקר. אבל להצאן א"צ בנין ועובדא. רק צריך לגדור גדר עבורם שלא יתפזרו ולא יתפשטו. ודי להם בשמירת הגדר. אבל הטף הוא העיקר שהם חלקי נרו"נ היותר חשובים. שצריך שמירה מעולה ובנין שלם. אבל לצאן יש תיקון קל. דזה בא מהבל האדם מכל נשימה ונשימה היוצא מהבל פיו של האדם. אם יוצא ממנו שלא בקדושה ח"ו. אז נתפשט זה הכח בחלקי החיצונים ר"ל. וזה צריך תיקון בשמירת הבל פיו של האדם לתקנו שלא יצא לריק ח"ו. ובזה נעשה גדר להצאן. וזה"ש והיוצא מפיכם ר"ל כל הדיבורים וההבל היוצא מפיכם תעשו. ר"ל תתקנו שלא תפגמו שוב בהבל הפה רק הכל יהא דבוק בהקדושה בהבל העליון. וזה"ש המדרש לב חכם לימינו. שמשרע"ה הסתכל לימין הדבר שהוא הטף שהם הנ"ק. אשר נתפשטו משורש ועיקר של חלקי נרו"נ. לכך אמר בנו לכם ערים לטפכם. אבל הם כוונו לחלקי ניצוצות שלהם אשר נתפשטו בצאן. אשר היו רוצים לרעות אותם במרעה טוב שלא יתפזרו. לכך הסכים הש"י עמהם. והמשכיל יבין כ"ז: